

sige — mere i stedse stigende Tal den gamle Latinskoles Lærere blevne gennemtrængte af den Overbevisning, at en Studenterdannelse i mindre og mindre Grad kan bygges paa den klassiske Oldtid — ikke saaledes at forstaa, at nogen System med og Kærlighed til denne Oldtids Kulturformer ikke skulde kunne være et godt Element i enhver historisk Dannelse, men saaledes at forstaa, at Troen paa, at denne System med klassisk Litteratur skal ske ved Oplæring i selve de klassiske Sprog, hvilket var den gamle Latinskoles Tilværelsesgrund, svinder mere og mere bort. Det er jo netop en Mand mellem vore aller dygtigste klassiske Filologer, Undervisningsinspektionens Formand, Professor Gertz, som har været Hovedmanden for at bære denne Tankegang frem, der i stigende Grad har fundet Tilslutning hos den lærde Skoles Lærere, ogsaa Filologerne. Jeg tør sige, at gennemgaaende se de klassiske Filologer saaledes paa denne Sag, at de indrømme, at for hver Elev, der synes virkelig at have Udbytte af det klassiske Sprogstudium, maa de føre 10 igennem det, som ikke have noget virkeligt Udbytte deraf. Ogsaa i disse Lærerkredse foregaar der en Udvidelse af Synsmaaderne. Der vokser Ønsker op om og Evne op til at tage ny og frugtbare Undervisningsemner op. Den gamle lærde Skole er altsaa ved sin egen Vækst indenfra ved at sprænge sine gamle Rammer, den kan ikke med nogen Nytte leve inden for de gamle Former.

Vor nuværende lærde Skole er jo ordnet sidste Gang ved Lov af 1871, en Lov, som senere suppleredes ved en Anordning. Om denne Anordnings Forhold til Loven kunde der være et og andet, ikke helt godmodigt at sige, thi vel var Loven slet, indeholdt kun ringe Fremskridt, men Anordningen gjorde den endnu værre. Denne Lov gav Adgang til at faa to Studenterlinier i Danmark, en klassisk og en matematisk-naturvidenskabelig. Den tredie Retning, som dette høje Tings Venstreside den Gang kæmpede for, og som de kaldte den nordisk-historiske, lykkedes det ikke at faa ført igennem. Kun de to andre Retninger kom ind i Loven, og de have saa siden levet saaledes, at medens man til at begynde med overvejende havde klassiske Studenter, ere de matematiske Studenter Tal efterhaanden vokset op til omkring Halvdelen, idet flere og flere have valgt den matematiske Linie, ikke særlig tør jeg sige, fordi den var matematisk, men fordi den *ikke* var klassisk. Ved denne

Lov af 1871 er der skabt os en lærd Skole paa 6 Klasser. Tidligere havde vi haft en paa 8 Aar, nu lavede man en paa 6, men ganske vist paa en saadan Maade, at dette med at gøre den lærde Skole 6aarig blev en fuldstændig Illusion. Den Anordning, som forklarede Loven, gjorde det nemlig til en ren Indbildning, at den lærde Skole begynder med det 12te Aar, som der staa i Loven. At det er sandt, hvad jeg her siger, kan jeg dokumentere ved blot at anføre et Par af dens Optagelsesbestemmelser. Der forlangtes og forlanges ved Optagelsen i Statsskolens 1ste Klasse ikke blot Regning, Retskrivning og hvad dertil hører — det volder ingen Vanskelighed, heller ikke en saadan Snurrighed som, at Eleverne ved Optagelsen i en Skoles Begyndelsesklasse i Naturhistorie skulle have læst Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog, for at man saa kan tage fat paa Krybdyr og Fisk, det er meningsløst, men gør dog ikke den store Ulykke — men man forlanger ogsaa ved Optagelsen Kundskaber i Tysk og Fransk i et saadant Maal, at det praktisk betyder, at Børnene maa have læst Tysk i 2—3 Aar — ved nogle Forberedelsesskoler læser man det endnu længere — og Fransk i mindst 1 Aar. Disse Optagelsesbestemmelser af 1871 sige ganske tydeligt, at formelt skabte man en Skole, der var paa 6 Aar, men reelt skabte man en Særskole, en lærd Skole, hvad man vil kalde det — foreløbig kunne vi maaske sige en sort Skole — paa langt flere Aar. Ved alle Statsskolerne i Danmark, tror jeg, have Lærerne selv oprettet Forberedelsesskoler, som ere mindst paa to Aar. Der begynder altsaa Særskolen senest ved Normalalderen 10 Aar og i Reglen før. Reglen er jo den, at de Børn, som skulle i Særskolen ved 10 Aars Alderen, komme aldrig i den fælles Folkeskole, thi for de tre Aars Vedkommende, hvis de kunne gaa der, er Fristelsen ikke saa stor for Forældrene til at spare Skolepengene, at de give efter for den. Ved de private Latinskoler i Kjøbenhavn, som jeg for øvrigt skal omtale med al mulig Respekt — de have i mange Retninger været Foregangsskoler paa de Omraader, jeg kommer til at berøre i Dag — er Ordningen den, at Undervisningen i fremmede Sprog begynder ikke blot to Aar før Optagelsen i første Latin- eller Realklasse, men ofte mange Aar før. Meget hyppig hænder det, at de have 4 Aar Tysk og f. Eks. 3 Aar Engelsk. Engelsk kræves ikke ved Optagelsen i den lærde Skole, men der er dog nogle Skoler,